

Türkiye Petrol ve Doğal Gaz Arama Çalışmalarında Yeni Bir Döneme Giriyor

Doç. Dr. Anıl Çağlar ERKAN

Türkiye, enerji diplomasisi alanında her geçen gün çok kritik adımlar atmaya devam ediyor. Bu doğrultuda Türkmenistan ile imzalanan swap anlaşması 1 Mart 2025 tarihinde doğal gaz akışının başlamasıyla pratiğe geçirilirken bir diğer önemli hamle ise şüphesiz Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) TransAtlantic Petroleum ve Continental Resources ile imzaladığı anlaşmadır. Öyle ki söz konusu anlaşmayla kapsamında TPAO ile TransAtlantic Petroleum ve Continental Resources geleneksel olmayan yöntemlerle petrol ve doğal gaz üretimi yapacaklardır. Bu bağlamda taraflar arasında imzalanan anlaşmayla birlikte Türk petrol ve doğal gaz aramacılığında yeni bir dönem açıldığını ifade etmek mümkündür.

Türkiye açısından 2016 yılından sonra petrol ve doğal gaz arama çalışmalarında yeni bir aşamaya geçildiğine tanıklık edilmişti. Söz konusu aşamaya geçiş şüphesiz Türkiye'nin kendi filoları, sismik ve sondaj gemileri gibi yerli ve milli imkanlarıyla denizlerde aramacılıkla meydana gelmişti. Nitekim 2017 yılında söz konusu yaklaşımın pratiğe dönüştürülmesinin sonucunda 2020'de Sakarya gaz sahasında Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük doğal gaz keşfi yapılmıştı. Bununla birlikte TPAO'nun, TransAtlantic Petroleum ve Continental Resources ile imzaladığı ortak girişim anlaşmasıyla birlikte farklı bir aşamaya geçiş söz konusu olmuştur. Doğal gaz ve petrol aramacılığında yeni döneme geçiş olarak nitelendirebileceğimiz söz konusu gelişmenin başlıca özelliği ise geleneksel olmayan farklı arama yöntemleriyle yer altındaki petrol ve doğal gaz kaynaklarının üretiminin gerçekleştirilmesidir.

TPAO'nun, TransAtlantic Petroleum ve Continental Resources ile imzaladığı ortak girişim anlaşması 4 yıllık bir program dahilindedir. Bu doğrultuda 4 yıllık program dahilinde imzalanan anlaşmayla geleneksel olmayan petrol ve doğal gaz arama yöntemlerinin Türkiye'ye kazandırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda petrol ve doğal gaz üretiminin ciddi oranda artması beklenmektedir. Ancak bu durum sadece buzdağının görünen kısmıdır. Zira Enerji piyasalarındaki değişimler ve teknolojik gelişmeler, geleneksel olmayan petrol ve doğal gaz kaynaklarının önemini giderek artırmaktadır. Bu doğrultuda daha birçok fayda söz konusudur. Örneğin enerji arz güvenliğine yönelik etkileri bu kapsamda ele almak mümkündür. Öyle ki geleneksel olmayan kaynaklar arasında kaya gazı (shale gas), sıkı petrol (tight oil), metan hidratlar (methane hydrates), kömür yataklı metan (coalbed methane- CBM) ve bitümlü kumlar (tar sands) gibi enerji kaynakları bulunmaktadır. Bununla birlikte geleneksel olmayan kaynaklar ülkelerin enerji bağımsızlığını artırma potansiyeline sahiptir. Nitekim özellikle ABD'nin kaya gazı devrimi, küresel enerji haritasını değiştirmiş ve ülkeyi enerji ithalatçısı konumundan ihracatçı hale getirmiştir. Bu durum, enerji güvenliğini sağlarken, büyük petrol ve doğal gaz üreticisi ülkelerin ekonomik ve siyasi etkisini azaltmaktadır. Bir diğer önemli etki ise bilhassa kaya gazının enerji dönüşümü sürecindeki rolüyle ilişkilidir. Nitekim düşük karbonlu enerjiye geçiş sürecinde, doğal gaz, kömüre kıyasla daha temiz bir fosil yakıt alternatifi olarak görülmektedir. Bu doğrultuda kaya gazı gibi

konvansiyonel olmayan kaynaklar, yenilenebilir enerji sistemlerinin henüz tam kapasiteye ulaşmadığı dönemlerde köprü yakıt olarak kullanılabilir.

Sonuç olarak Türkiye’de özellikle Trakya Bölgesi, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’da kaya gazı ve sıkı petrol potansiyeli olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda TPAO’nun TransAtlantic Petroleum ve Continental Resources ile yaptığı ortak girişim anlaşması, Türkiye’nin enerji güvenliği, ekonomik istikrarı ve jeopolitik konumu açısından önemli bir adımdır. Bu anlaşma sayesinde, konvansiyonel olmayan kaynakların üretimi artabilir, dışa bağımlılık azalabilir ve enerji sektöründe yeni yatırımların önü açılabilir.